

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 232.473 van 6 oktober 2015
in de zaak A. 217.120/IX-8724**

In zake: Serge VAN DER MEIJS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Koenraad Maenhout
kantoor houdend te 2600 Antwerpen
Filip Williotstraat 30 bus 0102
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

het GEMEENSCHAPSONDERWIJS, vertegenwoordigd door
de scholengroep 3 – Agora
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Piet Van Gheem
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Jan van Rijswijcklaan 33-35 bus 1

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 30 september 2015, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van:

“1. de beslissing van de Beroepscommissie van Scholengroep 3 Agora van het GO! van 10 september 2015, waarbij werd beslist het [aan Serge van der Meijs toegekende] B-attest met clausulering voor de onderwijsvormen ASO, KSO en TSO, te behouden, [...]

en voor zover als nodig:

2. De beslissing van 24 juni 2015 van de delibererende klassenraad van het Koninklijk Technisch Atheneum Brasschaat, waarbij werd beslist een B-attest met clausulering voor ASO, TSO en KSO [aan Serge van der Meijs] af te leveren, [...]

3. de beslissing van 28 augustus 2015 van de herdelibererende klassenraad van het Koninklijk Technisch Atheneum Brasschaat, waarbij werd beslist het [aan Serge van der Meijs toegekende] B-attest met clausulering voor de onderwijsvormen ASO, KSO en TSO, te behouden [...].”

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 6 oktober 2015, om 10.30 uur.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hanne Cornelis, die *loco* advocaat Koenraad Maenhout verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Piet Van Gheem, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Diane Mareen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker start het schooljaar 2014-2015 als leerling in het eerste jaar van de tweede graad electromechanica (TSO) aan het koninklijk technisch atheneum Brasschaat, onderwijsinstelling die behoort tot de scholengroep 3 van het Gemeenschapsonderwijs. Na de kerstvakantie is verzoeker op aanraden van de school overgeschakeld naar de richting sociaal-technische wetenschappen (TSO).

Afgesproken wordt bij die overstap, dat enkel rekening zou worden gehouden met de resultaten dagelijks werk en examens vanaf januari. Dit leidt volgens de delibererende klassenraad tot een onvoldoende als jaarresultaat

“zoals berekend volgens beschrijving in het schoolreglement” voor de algemene vakken Frans (39,2%), wiskunde (49,5%) en voor de richtinggebonden vakken toegepaste chemie (47,5%) en huishoudkunde (48,2%).

De delibererende klassenraad beslist op 30 juni 2015 om verzoeker een oriënteringsattest B toe te kennen met clausulering voor ASO, TSO en KSO.

3.2. Na overleg tussen de ouders en de directeur roept deze laatste de delibererende klassenraad opnieuw samen.

Op 28 augustus 2015 bevestigt deze klassenraad het B-attest.

Verzoeker tekent beroep aan tegen deze beslissing.

3.3. Op 10 september 2015 beslist de beroepscommissie, verzoeker, zijn raadvrouw en zijn moeder gehoord, dat het oorspronkelijke evaluatieresultaat behouden blijft.

IV. Ontvankelijkheid van de vordering

4.1. Met artikel 123/10 en volgende van de Codex Secundair Onderwijs, ingevoegd bij decreet van 4 april 2014, heeft de decreetgever voor het gewoon secundair onderwijs een administratief beroep georganiseerd binnen de school tegen evaluatiebeslissingen van de delibererende klassenraad teneinde deze aan een nieuw onderzoek te doen onderwerpen.

De zogenaamde devolutieve werking van dit door de decreetgever georganiseerd administratief beroep bij een overeenkomstig artikel 123/12, § 2, van de Codex Secundair Onderwijs samengestelde beroepscommissie met hervormingsbevoegdheid, heeft tot gevolg dat de beroepen beslissing uit het

rechtsverkeer verdwijnt en dat een nieuwe beslissing in de plaats ervan komt, op grond van een autonome, eigen beoordeling van de zaak door het beroepsorgaan.

Die beroepen klassenraadbeslissing was zelf reeds in de plaats gekomen van de oorspronkelijke klassenraadbeslissing.

De beslissing waarmee de desbetreffende procedure wordt afgesloten, is de eindbeslissing, vatbaar voor beroep voor de Raad van State.

Uit artikel 123/10, § 3, van de Codex Secundair Onderwijs blijkt dat het beroep wordt behandeld door de voormelde beroepscommissie die kan beslissen tot (1) de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid, dan wel, nadat de beroepscommissie al dan niet aan de leerling bijkomende proeven of opdrachten heeft opgelegd, (2) de bevestiging van het oorspronkelijk evaluatieresultaat of (3) de vervanging door een ander evaluatieresultaat.

Het is tegen één van die drie potentiële eindbeslissingen, al naargelang het geval, dat een leerling beroep kan instellen bij de Raad van State.

4.2. Voor de voorliggende zaak betekent het voorgaande dat het beroep naar zijn voorwerp enkel ontvankelijk is met betrekking tot de beslissing van de beroepscommissie van 10 september 2015. Voor het overige is het beroep niet ontvankelijk.

Deze exceptie vertoont de vereiste ernst om ze reeds ambtshalve in de huidige stand van de rechtspleging op te werpen.

V. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

5. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende

noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de nietigverklaring van de akte of het reglement *prima facie* kan verantwoorden en dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is die onverenigbaar is met de behandelingstermijn van de gewone vordering tot schorsing.

VI. Uiterst dringende noodzakelijkheid

6. Verzoeker beroept zich terecht op de vaste rechtspraak van de Raad van State, dat het bestreden attest hem de mogelijkheid ontnemt om de studieloopbaan voort te zetten in de studierichting van zijn keuze, tenzij middels overzitten en dus verlies van een schooljaar, en dat een gewone schorsingsprocedure te laat dreigt te komen om dit nadeel nog nuttig te keren.

VII. Ernst van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

7. Een eerste middel is geput uit de schending van artikel 115/6 van de Codex Secundair Onderwijs, het eigen schoolreglement, het *pate-re-lege*mbeginsel en het redelijketermijnbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Het grieft verzoeker dat het overleg met de directeur niet binnen een redelijke termijn of binnen de in het schoolreglement genoteerde termijn plaatsvond, maar slechts op 19 augustus 2015.

Ook de datum waarop de herdelibererende klassenraad is samengekomen, op 28 augustus 2015, overschrijdt de redelijke termijn. Van die

beslissing heeft verzoeker dan ook nog maar eerst kennis genomen op 2 september 2015.

Hierdoor had verzoeker bij aanvang van het schooljaar nog geen duidelijkheid over de eindbeslissing.

Dit alles heeft volgens verzoeker implicaties voor de redelijke termijn van de beslissing van de beroepscommissie, die dateert van 10 september 2015 en pas ter kennis werd gebracht op 14 september 2015.

Beoordeling

8. Vooraf wenst de Raad van State op te merken dat hij begrip opbrengt voor leerlingen die ingevolge de doorlooptijd van de georganiseerde beroepsprocedure niet vóór de aanvang van het nieuwe schooljaar hun lot kennen. Zeker sedert de hervorming van deze beroepsprocedure bij decreet van 4 april 2014 zou een onderwijsinstelling in staat moeten zijn om deze nog tijdens de zomervakantie af te handelen.

9. Dit neemt niet weg dat de kritiek van verzoeker niet kan leiden tot de nagestreefde schorsing.

Het enige ontvankelijk bestreden voorwerp van deze vordering is immers, zoals gezien, de eindbeslissing van de beroepscommissie.

Verzoeker mag dit betreuren, maar daarvan stelt de decreetgever in artikel 123/10, § 4, van de Codex Secundair Onderwijs:

“Het resultaat van het beroep wordt aan de betrokken personen schriftelijk ter kennis gebracht hetzij uiterlijk op 15 september, hetzij – doch uitsluitend voor een opleiding die op 31 januari eindigt – uiterlijk op 15 maart daaropvolgend.”

Deze termijn is, zo lijkt, een termijn van orde. Alleszins heeft verzoeker geen belang erbij om te beweren dat het integendeel om een vervaltermijn zou gaan. Hij kan immers bezwaarlijk worden geacht met dit middel te willen verkrijgen dat de verwerende partij na 15 september niet langer bevoegd zou zijn; het zou een ander en gunstiger attest voor hem thans buiten bereik stellen.

Verzoeker betoogt voorts niet dat artikel 123/10, § 4, van de Codex Secundair Onderwijs hogere rechtsnormen schendt.

Welnu, hoe dan ook moet worden vastgesteld dat de beroepscommissie op 10 september 2015 – dus vóór 15 september – een beslissing genomen heeft over het beroep van verzoeker. Op het eerste gezicht kan een orgaan van actief bestuur dat zich aan de uitdrukkelijk bij decreet opgelegde termijnen houdt geen schending van de redelijke termijn worden verweten.

Er is meer. Opdat dit middel ontvankelijk zou zijn, dient verzoeker te doen blijken van het vereiste belang erbij. Zou de Raad van State vaststellen dat de verwerende partij schromelijk laat en met miskennen van de redelijke termijn over het beroep heeft geoordeeld, dan volgt uit een schorsing van de tenuitvoerlegging op grond van dit middel geen voordeel voor verzoeker, en al helemaal geen verplichting voor de verwerende partij om het beroep in te willigen. Het zou enkel betekenen dat verzoeker nog langer verstoken blijft van een vaststaande uitslag.

10. Het middel is hoe dan ook zonder ernst.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

11. Het tweede middel is genomen uit de schending van:

“- de Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie;
- het gelijke kansendecreet van 10 juli 2008
- het Verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap
- de algemene rechtsbeginselen en de beginselen van behoorlijk bestuur: schending van het gelijkheidsbeginsel, schending van het zorgvuldigheids-, redelijkheids- en vertrouwensbeginsel.”

Met verzoeker, die een geattesteerde functiebeperking heeft, is na zijn overstap van studierichting in de loop van de maand februari 2015 een reeks zogenaamde sticordimaatregelen afgesproken. Verzoeker somt op:

“NIET VAKGEBONDEN MAATREGELEN

1. bij toetsen zal Serge niet alle opgaven hoeven te maken omdat hij meer tijd nodig heeft om de opdrachten te lezen en te begrijpen
2. bij toetsen zal de leerkracht zelf naar de [leerling] gaan en met hem de opdrachten die hij moet maken mondeling doornemen om te checken of hij het begrepen heeft. Abstracte begrippen en moeilijke woorden worden uitgelegd. De [leerling] geeft aan wat hij denkt te moeten doen en dit wordt gecheckt door de leerkracht. Als een opdracht multiple choice is of complex met veel tekst, mag hij het antwoord mondeling geven of toelichten
3. als er in een toets of examen teksten (niet de opdracht zelf) voorkomen die langer zijn dan drie regels, dan wordt de tekst vooraf aan de [leerling] meegegeven of via smartschool per e-mail verstuurd. Daarvan komt een aantekening in zijn agenda
4. voor luistertoetsen geldt hetzelfde als onder 3.
5. Geen onverwachte toetsen
6. Bij spreekbeurten mag de [leerling] zelf kiezen of hij deze voor de klas doet of alleen voor de leerkracht. Geen onverwachte spreekbeurten.
7. Geen opdrachten in de vorm van kruiswoordpuzzels
8. Soms corrigeren met halve punten in plaats van hele punten als duidelijk is dat de leerstof voldoende beheerst wordt
9. De [leerling] mag bij toetsen en examens gebruik maken van steekkaarten die door [hem] en de GON-begeleidster samen worden gemaakt. Daar staat de nieuwe woordenschat en/of moeilijke termen op.

VAKGEBONDEN MAATREGELEN

Nederlands:

- steekkaart uitleg woordenschat
- bij zinsontleding steekkaart met volgorde (pv, onderwerp etc)
- kaart met werkwoordplanning

Frans:

- steekkaart woordenschat (alleen Franse woorden)
- niet zelf woorden laten verzinnen maar gebruik laten maken van de steekkaart
- opdrachten toetsen en examens in het Nederlands toelichten

- soms even wijzen op 'un' en 'une'
- alleen fout rekenen wat bij de opdracht hoort en niet eventueel andere (spelling-fouten)

Engels:

- steekkaart woordenschat (alleen de Engelse woorden)
- niet zelf woorden laten verzinnen maar gebruik laten maken van de steekkaart

Wiskunde:

- steekkaart met alle formules en abstracte begrippen."

Ondanks het redelijke karakter van de overeengekomen ondersteunende maatregelen, is volgens verzoeker tot na de paasvakantie niets met deze maatregelen gedaan. Daarna heeft een enkeling een deel van de maatregelen toegepast. Gelet op het rapport vlak voor de paasvakantie was er voor de ouders geen aanwijzing dat verzoeker niet naar behoren presteerde. Tijdens de examenperiode in juni bleek bij de bestudering van de toetsenmappen dat vrijwel geen enkele sticordimaatregel werd toegepast.

Tijdens het overleg op 19 augustus 2015 mochten de ouders van verzoeker het dossier inkijken. Uit dit dossier bleek dat slechts op drie concrete ogenblikken en slechts vanaf de examenperiode van juni 2015 sprake zou zijn geweest van enige toepassing van de sticordimaatregelen:

- De leerkracht Frans heeft op 10 juni 2015 via Smartschool aan verzoeker gemeld dat hij op 15 juni 2015 het leesexamen Frans mocht komen inkijken. In een andere fiche van 15 juni 2015 wordt gemeld dat hij het leesexamen Frans niet op voorhand kwam inkijken.
- De leerkracht Engels heeft op 10 juni 2015 verzoeker ontboden om bepaalde begeleidende maatregelen met hem te bespreken. Deze werden ook in de schoolagenda geplakt. Op 16 juni 2015, de dag van het schriftelijke examen, noteert de leerkracht Engels dat verzoeker weigerde om van de begeleidende maatregelen gebruik te maken. Naar aanleiding van het mondelinge examen wordt op 17 juni 2015 een gelijkloidend bericht door de leerkracht geplaatst.
- De leerkracht wiskunde liet op 15 juni 2015 via Smartschool een fiche na waarin ze schreef dat verzoeker gebruik mocht maken van steekkaarten die hij zelf diende

te maken. De leerkracht zou zelf een steekkaart aan het examen hebben toegevoegd, en het examen met verzoeker hebben doorgenomen.

Verzoeker besluit dat derhalve slechts twee van de opgesomde maatregelen effectief werden uitgevoerd en dit dan nog enkel tijdens de laatste examenperiode. Nochtans werd zeer duidelijk overeengekomen dat deze maatregelen ook zouden gelden gedurende het jaar en tijdens toetsen.

Verzoeker stelt vast dat de beroepscommissie opwerpt dat er heel wat mededelingen via Smartschool gebeurd zouden zijn en dat zij verwijst naar de engagementsverklaring. Hij merkt op dat hierin geenszins wordt vermeld dat ook via Smartschool met de ouders van leerlingen gecommuniceerd zou worden. Hij benadrukt dat in de notulen van de bijzondere klassenraad van 17 maart 2015 werd opgenomen dat het belangrijk is dat “alle aangeboden maatregelen duidelijk gecommuniceerd worden, hetzij via de agenda, hetzij via de toetsen”. De toetsen bevatten echter geen enkele melding van enige toepassing van de overeengekomen maatregelen.

Verzoeker betoogt:

“De 1ste maatregel, dewelke voorziet dat de zoon van verzoekers niet alle opgaven hoeft te maken omdat hij meer tijd nodig heeft, is door geen enkele leerkracht toegepast geweest. Dit blijkt zwart op wit uit de toetsen van de zoon van verzoekers (zie administratief dossier verwerende partijen).

Ook de 2de maatregel, waarbij door de leerkracht bij elke toets de vragen zouden worden overlopen om te checken dat de zoon van verzoekers alles juist begrepen heeft, is nooit ten uitvoer gelegd. Op geen enkel ogenblik heeft de zoon van verzoekers deze individuele toelichting gekregen.

De 3de maatregel, welke voorziet dat teksten in toetsen of examens die langer zijn dan 3 regels vooraf aan de zoon van verzoekers moest worden meegegeven of via Smartschool per e-mail verstuurd (met aantekening hiervan in de agenda) is tijdens het jaar slechts éénmalig toegepast door de leerkracht biologie, zoals blijkt uit zijn aantekening in de agenda van 20 maart 2015 (stuk 22, p. 197)

Ook de agenda bevat bitter weinig meldingen van toepassing van de sticordi maatregelen (stuk 22).

Verzoekers stellen vast dat dienaangaande door [de] verweerster wordt gewezen op het organiseren van bijlessen. Bij nazicht blijken deze bijlessen voornamelijk betrekking te hebben op het 1ste deel van het schooljaar (bijles

Frans dd. 24/11/2014; bijles mechanica dd. 01/12/2014 en 02/12/2014), waarmee ingevolge de omschakeling van verzoekers' zoon geen rekening werd gehouden.

Verzoekers merken tevens op dat de bijlessen na de bijzondere klassenraad van 17 maart 2015 slechts sporadisch werden georganiseerd:

- bijles Natuurwetenschappen op 09/03/2015 (stuk 22 p. 189)
- bijles Nederlands op 26/03/2015 (de notitie in de agenda van 22/01/2015 heeft betrekking op een inhaaltoets en niet op de organisatie van een bijles, zie stuk 22 p. 140 en p. 204);
- bijles Chemie op 19/05/2015 (stuk 22 p. 250);

Het organiseren van 3 enkele bijlessen kan bezwaarlijk worden beschouwd als zijnde een afdoende maatregel om de zoon van verzoekers gepaste begeleiding te geven ingevolge zijn dysfasie.

Daarnaast wordt door [de] verweerster nog gewezen op het feit dat de zoon van verzoekers op 20/03/2015 een overzicht van de leerstof voor de herhalingstoets van biologie heeft ontvangen, alsook de herhalingsoefeningen van wiskunde op 05/06/2015 (stuk 22, p. 269). Ook deze beperkte maatregelen beantwoorden niet aan de maatstaf van een gepaste begeleiding.

Tenslotte stelt [de] verweerster dat de zoon van verzoekers gebruik mocht maken van steekkaarten, doch dat hij hiervan vrijwel geen gebruik heeft gemaakt. Verzoekers merken op dat betreffende het gebruik van steekkaarten op de bijzondere klassenraad van 17 maart 2015 werd overeengekomen dat deze met behulp van de GON begeleidster zouden worden opgemaakt (stuk 18).

Verzoekers stellen vast dat noch de GON begeleidster, noch [de] verwerende partij ook maar enige inspanning hebben geleverd om hun zoon hierin te begeleiden. [De] verweerster erkent in de bestreden beslissing overigens dat de GON-begeleiding dit beter had kunnen opvolgen (stuk 15 p. 16). Verzoekers zijn echter van oordeel dat verwerende partij hiermee haar eigen verantwoordelijkheid tracht af te schuiven. Gezien de steekkaarten ook reeds gedurende het jaar bij het afleggen van toetsen dienden te worden gebruikt, had verwerende partij toen reeds moeten opmerken dat er geen optimaal gebruik werd gemaakt van de steekkaarten en had zij (tijdig) kunnen en moeten ingrijpen.

Verzoekers merken op dat de eerste en enige melding van het niet gebruiken van de steekkaarten, dateert van 15 juni 2015 (melding op Smart-school door de leerkracht wiskunde [...]).

Nochtans mocht worden verwacht dat de leerkrachten de zoon van verzoekers hierop zouden hebben aangesproken voorafgaand aan het examen. Dit geldt des te meer doordat verzoekers zelf minder controle konden uitvoeren ingevolge de medische toestand van [de moeder van verzoeker], waarvan [de] verweerster zeer goed op de hoogte was. Verwacht mag worden van een redelijk en zorgvuldig bestuur dat zij in deze omstandigheden zelf de nodige diligentie aan de dag zou leggen. Het argument dat de zoon van verzoekers de steekkaarten zelf diende op te stellen, ontslaat verwerende partij uiteraard niet om hier toezicht op uit te oefenen en bij te sturen waar nodig. [De] verweerster heeft met haar handelwijze de op haar rustende zorgvuldigheidsplicht, het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel

als algemene beginselen van behoorlijk bestuur manifest met de voeten getreden.

Verzoekers besluiten dat het niet – of slechts in heel beperkte mate – aanbieden van redelijke aanpassingen met oog op het bieden van gelijke kansen aan de zoon van verzoekers ingevolge zijn dysfasie niet alleen een schending inhoudt van voormelde algemene beginselen, doch ook van artikel 9 Antidiscriminatiewet, artikelen 4, 8° en 16, § 2 Gelijkekansendecreet alsook artikel 5 van het Verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap.

De beslissing van de beroepscommissie waarin enkel wordt geoordeeld dat de sticordi maatregelen afdoende zouden zijn toegepast, stemt echter niet overeen met de maatstaven zoals vermeld in bovenstaande wetgeving.”

12. In de nota met opmerkingen ontzegt de verwerende partij verzoeker belang bij het middel, daarbij refererend aan de rechtspraak van de Raad van State.

Ondergeschikt voegt zij daaraan toe:

“Uit het voorliggend dossier blijkt bovendien dat de school, wel degelijk de nodige maatregelen heeft genomen om Serge bij te staan. (zie stuk 6 administratief dossier)

Verwerende partij verwijst naar de motivering van de Beroepscommissie die uitgebreid verwijst naar genomen maatregelen doch wenst puur indicatief te verwijzen naar de maatregelen toegepast voor de vakken wiskunde en Frans waarvoor Serge een onvoldoende behaalde.

Zo stelde de lerares wiskunde zelf de steekkaart voor wiskunde op nu Serge had nagelaten dit te doen (zie stuk 6.6 administratief dossier) en werd het examen met hem vooraf doorgenomen (zie stuk 6.16 administratief dossier)

Ook voor toegepaste chemie werd bijles gegeven, toelating gegeven tot het gebruik van steekkaarten ,extra bedenktijd geven, examens overlopen en zelfs bijstand gegeven enz...(zie stuk 6.2 tot en met 6.4 administratief dossier)

Voor Frans werden evenzeer maatregelen toegepast zoals het aanbieden om het leesexamen te komen inkijken (zie stuk 6.47 administratief dossier), het gebruik van steekkaarten, het overlopen van het examen, en het aanbieden van een mondelinge toelichting van het examen waar echter niet werd op ingegaan. (zie stuk 6.51 administratief dossier)

Ondanks dat de sticordi-maatregelen werden toegepast, behaalde Serge toch een onvoldoende voor deze vakken, zodat de reden van de tekorten niet dient te worden gezocht bij een onvoldoende toepassen van maatregelen door de school dan wel de leerkrachten.

Er waren vragen omtrent de inzet van Serge, waarbij het uiteraard niet de bedoeling kan zijn dat de leerling enkel vertrouwt op de sticordi-maatregelen.

Ook van de leerling wordt het nodige engagement verwacht zoals het tijdig afgeven van taken, stipt voorbereiden van toetsen, het steeds bijhebben van het nodige materiaal voor elke les (zie stuk 644-645 administratief dossier) en dit was vaak niet het geval bij Serge. (zie onder meer stukken 7.2-719 administratief dossier)

Verwerende partij wil nog opmerken dat wat betreft de voorgehouden melding van de vervangende GON-begeleidster, [...], dat er niets geregeld zou geweest zijn wat betreft de sticordi-maatregelen, deze bewering op geen enkele wijze wordt gestaafd met een stuk.

Tenslotte, wat betreft de opmerkingen omtrent Smartschool, dat op basis van pagina 3.14 van het schoolreglement dat werd ondertekend door verzoekers duidelijk blijkt dat Smartschool een belangrijke rol in de communicatie speelt.”

In het administratief dossier legt de verwerende partij verklaringen van leerkrachten neer en uittreksels uit het leerlingenvolgsysteem.

Beoordeling

13. Verzoeker betwist op het eerste gezicht niet de door hem behaalde cijfers. Hij betwist wel de representativiteit ervan om een objectief beeld te geven van zijn mogelijkheden en over zijn al dan niet slagen te oordelen, zo lijkt, in het licht van het falen door de school om de afgesproken zogenaamde sticordi-maatregelen na te leven.

14. Zoals de Raad van State al in tal van arresten heeft overwogen is het, in beginsel, één zaak of een leerling bewezen heeft de van hem verlangde kennis en kunde te bezitten, een andere, als hij die kennis en kunde niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die hem op de examens heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven.

Zelfs indien een leerling de school terecht zou verwijten niet tijdig over problemen te hebben gecommuniceerd en geïnformeerd, niet in de passende begeleidingsmaatregelen te hebben voorzien of ze niet te hebben toegepast of aangepast, dan kan dat hoogstens betekenen dat de school schuld of mede

schuld draagt aan het minder gunstige eindresultaat van die leerling, maar kan zulks dit eindresultaat niet meer zo beïnvloeden dat het gunstiger wordt. De Raad van State ziet met andere woorden niet dadelijk hoe een eventuele tekortkoming in de begeleiding tijdens het schooljaar ertoe moet leiden het uiteindelijke resultaat als beter te evalueren dan wat er is geleverd, laat staan dat van de weeromstuit aan de leerling, ook al heeft hij het schooljaar niet met vrucht beëindigd, ter genoegdoening maar een A-attest of een minder ongunstige clausulering verleend moet worden.

15. Met andere woorden, daargelaten de vraag of argumenten over falende begeleiding in feite juist zijn, wat de verwerende partij in de huidige zaak overigens stellig betwist, falen ze in de regel in rechte: de vermeende houding van de school kan mogelijk de aansprakelijkheid van het schoolbestuur impliceren voor eventuele schade die de leerling heeft geleden, maar vermag niet zonder meer de onwettigheid van de eventuele tekorten of van de daarop steunende beslissing aan te tonen.

Een algemene klacht, dat een begeleidingsplan niet is nageleefd, volstaat op het eerste gezicht dan ook niet om enig belang bij de aangevoerde middelen aan te tonen.

16. Om uitzondering te genieten op het beginsel dat falende begeleiding inroepen geen nuttig rechtsmiddel is omdat dit hoogstens een (mede-)schuldige aanwijst maar niet vermag de punten beter te maken dan ze uiteindelijk zijn, is vereist dat verzoeker in staat is om, met de nodige precisie, aan te tonen dat de school tekortgeschoten is in welbepaalde vooraf gemaakte afspraken, waarbij dat feilen daarenboven in een rechtstreeks oorzakelijk verband gebracht moet kunnen worden met de wettigheid van de door hem bestreden beslissing.

17. Verzoeker somt in zijn verzoekschrift een reeks ‘algemene’ en een reeks ‘vakgebonden’ maatregelen op.

Hij beweert evenwel niet – en minder nog toont hij aan – dat hij onverwachte toetsen of spreekbeurten moest geven, of opdrachten in de vorm van kruiswoordpuzzels. Evenmin brengt hij de afspraak ter sprake over het corrigeren van toetsen met halve punten. Hij beweert niet dat er wat zou zijn misgelopen met *multiple choice* toetsen of examens.

Een eerste vaststelling zij derhalve, dat verzoeker weliswaar een reeks concrete, vooraf gemaakte afspraken opsomt, maar op een aantal ervan niet meer terugkomt en dus niet van al die afspraken beweert of aantoont dat ze niet werden nageleefd. In die mate mist de grief de vereiste precisie.

Overigens heeft de Raad van State in de huidige stand van de procedure geen reden om te twijfelen aan de geloofwaardigheid van de neergelegde verklaringen van de leerkrachten met betrekking tot de door hen aan verzoeker geboden begeleiding doorheen het jaar.

Verzoeker vermeldt in wezen enkel nog als niet-nageleefd, de mogelijkheid om bij toetsen niet alle opgaven te moeten maken, de individuele toelichting bij toetsen en examens, het vooraf versturen van toetsen of examens met teksten die langer zijn dan drie regels en het toelaten van steekkaarten.

In dit verband stelt de Raad van State dan in de eerste plaats vast, zoals verzoeker zelf aangeeft, dat zijn rapport voor de paasvakantie geen aanwijzingen bevat dat hij niet naar behoren presteerde. Voor de periodes “D1” en “D2” heeft verzoeker geen tekorten. De beroepscommissie neemt in de bestreden beslissing de volgende tekorten in aanmerking, waarbij zij ook wijst op “een markante toename van het aantal tekorten in de tweede examenperiode”:

- “• Tekorten dagelijks werk: DW3: Frans (4/10), Biologie (3,5/10), Toegepaste biologie (3/10); DW4: Frans (4,5/10), Chemie (2/10), MO (4,5/10), Toegepaste chemie (4,5/10).
- Tekorten examens: EX1: LBV (33%), Frans (34%), Wiskunde (29%), Elektriciteit (49%), Mechanica (40%), Mechanische technologie (45%); EX2: Frans (37,5%), wiskunde (48%), aardrijkskunde (49%), toegepaste informatica (46%), huishoudkunde (43,5%).”

Dit resulteert volgens de beroepscommissie in de volgende “tekorten op jaarbasis: Frans (39,2%), wiskunde: 49,5%, toegepaste chemie: 47,5%, huishoudkunde 5u (49%), huishoudkunde 2u (48,2%)”.

Het lijkt er dus op dat de tekorten waarop de beroepscommissie steunt bij het dagelijks werk vanaf de paasvakantie en bij de examens voorkomen. Verzoeker brengt bijgevolg op het eerste gezicht eventuele tekortkomingen op vlak van begeleiding vóór de paasvakantie niet in een oorzakelijk verband met de wetmatigheid van de bestreden beslissing. Ten overvloede bedenkt de Raad van State dat het bij de toetsen om maatregelen gaat waarvan verzoeker en zijn ouders in de loop van het jaar reeds konden vaststellen of ze wel of niet werden nageleefd – niet alle vragen moeten beantwoorden, overlopen van de vragen, teksten vooraf meedelen.

In verband met de grieven van verzoeker met betrekking tot de remediëringsinitiatieven stelt de beroepscommissie in de bestreden beslissing nog het volgende vast:

“Zie dossier ingediend bij de beroepscommissie (p.246 en volgende).

- In het dossier worden toelichtingen gegeven door de leerkracht Engels, de leerkracht fysica/chemie/toegepaste chemie/toegepaste biologie en de leerkracht wiskunde. In deze toelichting geven zij aan welke remediëringsinitiatieven ze genomen hebben voor Serge. De beroepscommissie stelt vast dat diverse sticordi-maatregelen werden genomen, zoals (niet-exhaustieve vermelding): mondelinge toelichting en voorlezen, meer tijd geven, regelmatig controleren of Serge de instructies goed begrepen heeft, organisatie van bijlessen, verbeteren in functie van de inhoud van de boodschap, het toestaan van zelf gemaakte steekkaarten, inschrijven in de agenda opvolgen.
- Voor planning en structuur werd Serge onder andere ondersteund via GON-begeleiding met wie de leerkrachten geregeld overleg pleegden. De GON-begeleiding heeft in samenspraak met de moeder een handige fiche ter beschikking gesteld om op gepaste manier met Serges dysfasie om te gaan. De leerkrachten konden deze fiche raadplegen via het leerlingenvolgsysteem (LVS).
- De beroepscommissie meent dat KTA Brasschaat een structureel beleid voert rond zorg en leerbegeleiding. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het dossierstuk op p.288, waarbij speciale begeleiding wordt voorzien voor de examens bij leerstoornissen (brief dd. 08/05/2015 in het beroepsdossier). Ook het feit dat de leerlingen hun verbeterde toetsen en taken tijdens het

schooljaar kunnen bewaren in een toetsenmap en dus als naslagwerk kunnen gebruiken wijst hierop.

- De leerkracht Frans (3 TSO EM) geeft aan dat Serge een tekort heeft aan basiskennis. Er werd een gestructureerd overzicht op papier aangeboden van wat er allemaal moest worden bijgewerkt. Serge heeft zelf aangegeven dat hij dit niet heeft bijgewerkt. Dit werd ook besproken met de GON-begeleiding (melding in het leerlingenvolgsysteem op 17 december 2014).

- [Y.], personeelslid van KTA Brasschaat, heeft Serge helpen begeleiden via frequente gesprekken en opvolging.

- Er is communicatie gevoerd via Smartschool tijdens de voorbereidingen voor examenreeks 2.

- KTA Brasschaat biedt herhalingslessen aan. Uit het beroepsdossier blijkt dat Serge deze soms heeft gemist.

- Serge bereidt zijn toetsen niet schriftelijk voor (melding leerkracht Frans in het leerlingenvolgsysteem op 12/03/2015).

- De leerkracht wiskunde heeft op 10/06/2015 zelf een steekkaart opgestuurd naar Serge via Smartschool om zijn examen beter voor te bereiden. Serge was die dag afwezig. De leerkracht Engels wilde Serge op een snelle en adequate manier helpen bij de voorbereiding van zijn examen en koos daarom voor dit digitale medium.

- De leerkracht Engels stelt dat ze de feedback van de ouders op haar notities nooit heeft doorgekregen van Serge.

- Serge heeft weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zelf steekkaarten aan te maken. Dit was nochtans overeengekomen in de afspraken met de school.

- Serge heeft de herhalingsoefeningen om het examen fysica voor te bereiden nooit afgegeven om hierover feedback te krijgen.

- Serge heeft geen consequent gebruik gemaakt van de extra begeleidingskansen die hem werden aangeboden (bijvoorbeeld langer werken aan bepaalde examens, leesexamen Frans op voorhand komen inkijken, toegelaten hulpinstrumenten gebruiken tijdens het examen Engels).

De commissie stelt vast dat de leerling en de ouders tijdig op de hoogte werden gebracht van de evolutie naar een zwakker of onvoldoende presteren, via:

- Smartschoolberichten,

- Waarschuwend rapportcommentaren door individuele leerkrachten en de begeleidende klassenraad (zie hierboven),

- Het advies van de begeleidende klassenraad na EX1 om van studierichting te veranderen en het telefonisch gesprek dat hierover werd gevoerd met de vader zoals aangehaald in het bezwaarschrift van de ouders,

- De mondelinge contacten die met de ouders hebben plaatsgevonden.

De commissie stelt vast dat de ouders werden uitgenodigd voor de oudercontacten van:

- 06/11/2014 (dossier p.23),

- 24/03/2015 (dossier p.26),

- 29/06/2015 (uitreiking rapport).

De school meldt dat de ouders aanwezig waren op het oudercontact van 24/03/2015 en van 29/06/2015 (uitreiking rapport).”

Verzoeker weerspreekt in zijn verzoekschrift niet dat was afgesproken dat hijzelf de toegelaten steekkaarten moest maken maar dit niet steeds heeft gedaan, dat niettemin sommige leerkrachten zelf een steekkaart hebben bezorgd, dat hij de oefeningen om het examen fysica voor te bereiden niet heeft gemaakt, dat hij sommige toetsen niet heeft voorbereid en zelf geen gebruik maakte van de mogelijkheid om langer aan examens te werken of leesexamens vooraf in te kijken, dat examens vooraf werden doorgenomen.

Voor geen enkel examen waarvoor hij niet is geslaagd – inzonderheid Frans, wiskunde, huishoudkunde, de op het eerste gezicht meest significante tekorten – gaat hij vooralsnog concreet in op de overeengekomen doch falende maatregelen die volgens hem rechtstreeks leiden tot het tekort, of poogt hij zo een verband aan te tonen.

Aldus blijft verzoeker ook met betrekking tot het verloop van welbepaald die examens waarop hij niet geslaagd is, in de huidige stand van de procedure onvoldoende precies om de concreet gemaakte afspraken in verband te brengen met welbepaalde evaluatiemomenten en vervolgens aan te tonen dat een eventueel falen door de school bij de toepassing van de afgesproken maatregelen in een rechtstreeks verband staat met de wettigheid van de bestreden beslissing.

Conclusie is dat verzoeker geen belang aantoonst bij zijn grieven en het middel in zoverre niet ernstig is.

18. De stelling dat op de school ingevolge hogere regelgeving een algemene plicht tot remediëring en begeleiding zou rusten en dat van haar op dit vlak een actieve of zelfs pro-actieve opstelling wordt verwacht, zoals verzoeker betoogt, hoeft niet te worden onderzocht. Ook indien het antwoord op die vraag bevestigend zou zijn, lijkt de conclusie immers gelijk te moeten blijven.

19. Van de aangevoerde schending van het redelijkheidsbeginsel of het vertrouwensbeginsel ontbreekt in het verzoekschrift op het eerste gezicht elke afzonderlijke toelichting, zodat het middel in die mate ofwel samenvalt met de andere aangevoerde bepalingen ofwel niet ontvankelijk is, en het alleszins evenmin ernstig is.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

20. Het derde middel is geput uit de schending van “de algemene rechtsbeginselen en de beginselen van behoorlijk bestuur: schending van het zorgvuldigheids-, redelijkheids- en vertrouwensbeginsel” en uit de schending van “het eigen schoolreglement en het algemeen rechtsbeginsel van patere legem”.

Een *eerste middelonderdeel* luidt “onvolledig dossier bij mogelijkheid tot dossierinzage”.

Verzoeker is van oordeel dat hij een onvolledig dossier ter inzage kreeg bij de bespreking ervan met de directeur op 19 augustus 2015. Het dossier bestond uit drie pagina's waaruit moest blijken welke sticordimaatregelen werden genomen. In de beroepsprocedure werden plots tal van bijkomende argumenten opgevoerd waaruit zou blijken dat de sticordimaatregelen afdoende zijn toegepast geweest. De beroepscommissie verwijst in de bestreden beslissing naar de engagementsverklaring, de gegevens in het leerlingenvolgsysteem en de verklaringen van een aantal leerkrachten. Verzoeker is echter niet op de hoogte gesteld van deze zogenaamde maatregelen – niet eerder, noch tijdens de hoorzitting van 10 september 2015 voor de beroepscommissie.

In een *tweede middelonderdeel* merkt verzoeker op dat geen enkele rekening werd gehouden met de emotionele verwikkelingen ingevolge de

medische toestand van zijn moeder, waarvan nochtans melding is gemaakt tijdens de bezwaarprocedure.

De beroepscommissie erkent dat hij en zijn familie door een emotioneel zware periode zijn gegaan na de ernstige medische problemen van zijn moeder maar meent dat hij in deze moeilijke periode is begeleid door de GON leerkracht, het lerarenteam en de leerlingenbegeleiding. Hierop stelt verzoeker:

“Verzoekers benadrukken dat louter door de GON begeleiding werd vastgesteld dat hun zoon zich tijdens de lessen soms minder goed kan concentreren omdat de medische verwikkelingen van [zijn moeder] hem erg bezig houdt (stuk 19). Desalniettemin stellen verzoekers vast dat er geen enkele concrete aanwijzing is in het administratief dossier, noch in de 1ste bestreden beslissing op welke wijze hun zoon effectief ondersteuning kreeg hoewel. In zoverre door de Beroepscommissie dienaangaande wordt verwezen naar de extra inspanningen die personeelslid [S.] zou hebben geboden om de zoon van verzoekers frequent te ondersteunen in de ordening van zijn schoolwerk, stellen verzoekers vast dat alle vermeldingen in de agenda (m.n. p. 126-127, p. 130, p. 133, p. 134-136, p. 140-141, p. 149-152, p. 160, p. 165, p. 189) van een zogenaamde ondersteuning vanwege [S.] dateren van januari en februari 2015. Bovendien hebben al deze vermeldingen betrekking op de wijziging van studierichting begin januari 2015, uit geen enkele melding blijkt dat er eens een gesprek heeft plaatsgevonden om te peilen naar de moeilijkheden bij het studeren ingevolge de emotionele toestand van de zoon van verzoekers als reactie op de medische toestand van [zijn moeder].

Verzoekers merken op dat er op 1 juni 2015 door [S.] weliswaar een email werd gestuurd waarin zij meldt een overzicht te hebben gemaakt van de cijfers die hun zoon kon meenemen uit 3 TEM naar 3 TSTa (stuk 21), hetgeen opnieuw enkel betrekking heeft op de wijziging van studiekeuze. Er dient echter te worden opgemerkt dat [de moeder van verzoeker] hierop reageerde per mail van 2 juni 2015 waarin zij melding maakt van het feit dat de leerkracht Nederlands (eveneens de klastitularis) geen enkele empathie vertoont voor haar ernstige medische situatie, doch dat zij als ouders er alleszins alles aan trachten te doen om hun zoon zo goed mogelijke resultaten te laten behalen. Dat dit echter niet gezegd kan worden van [de] verweerster, die hierop zelfs geen antwoord gaf (zie stuk 21, [...]). Hieruit blijkt des te meer dat geen enkele ondersteuning werd geboden tijdens de moeilijke emotionele problemen. Van [de] verweerster mag nochtans worden verwacht dat een leerling met dysfasie die daarenboven vaak afwezig was ingevolge de ernstige medische toestand van zijn moeder, op nauwere voet wordt opgevolgd.

Verzoekers zijn het dan ook manifest oneens met de motivering in de 1ste bestreden beslissing (en voor zover als nodig die van de 1ste en 2de bestre-

den beslissing) waarin wordt gesteld dat er aan de zoon van verzoekers afdoende ondersteuning werd geboden ingevolge de ernstige hartproblemen van [zijn moeder].

Verzoekers besluiten dat het ontbreken van enige begeleiding n.a.v. emotionele verwickelingen én het onvoldoende in rekening brengen in de bestreden beslissing(en) van de frequente afwezigheid van de zoon van verzoekers ingevolge de hospitalisatie van [zijn moeder] een manifeste schending uitmaakt van het zorgvuldigheids-, redelijkheids- en vertrouwensbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.”

Beoordeling

21. Dat verzoeker niet op de hoogte zou zijn gesteld, ter gelegenheid van het overleg, welke sticordimaatregelen er nog zouden zijn genomen, kan hem *prima facie* finaal niet schaden en kan thans niet ontvankelijk worden aangevoerd. Overigens lijkt verzoeker het best geplaatst te zijn om te weten welke maatregelen wel of niet voor hem zijn uitgevoerd en heeft hij deze klacht niet aan de beroepscommissie voorgelegd.

Vooralsnog blijkt niet dat verzoeker in zijn bezwaarschrift over de naleving van de sticordimaatregelen geen kritiek kon leveren. De engagementsverklaring was aan verzoekers bekend. Aan het leerlingenvolgsysteem en de verklaringen van de leerkrachten ontleent de beroepscommissie, zoals verzoeker het zelf stelt, argumenten om zijn bezwaren te weerleggen. Verzoeker is in staat die argumenten in de huidige procedure bij de Raad van State aan te vechten.

22. Wat dan het gegeven aangaat dat de verwerende partij onvoldoende ondersteuning zou hebben gegeven bij de medische problemen van de moeder van verzoeker, dient te worden vastgesteld dat de beroepscommissie de emotioneel zeer zware periode na de ernstige hartproblemen van verzoekers moeder erkent, stelt dat verzoeker zowel door de GON leerkracht, het lerarenteam als door de leerlingenbegeleiding ondersteund werd in zijn schoolwerk op vlak van planning en structuur in deze moeilijke periode, verwijst naar de brief van de school van 8 mei 2015 aangaande extra begeleiding tijdens de examenperiode, dat het personeelslid S. een extra inspanning heeft geleverd om de leerling frequent te

ondersteunen in de ordening van zijn schoolwerk; dit wordt door de beroepscommissie gestaafd aan de hand van talrijke notities in de agenda.

Verzoeker mag hiervan vinden dat er nog steeds te weinig empathie wordt getoond voor het familiale leed, hij toont niet aan wat de dwingende weerslag hiervan moet zijn op zijn studieresultaten en de evaluatie ervan. Wat *sub* 14 en 15 is opgemerkt in verband met vermeend falende pedagogische begeleiding, geldt op het eerste gezicht ook met betrekking tot de hier gevraagde psychologische en sociale opvang.

23. Het middel is in geen van de beide onderdelen ernstig.

24. Er is bijgevolg, bij gebrek aan een ernstig middel, niet voldaan aan één van de grondvoorwaarden gesteld in artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die cumulatief vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden toegewezen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt de vordering.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, begroot op een rolrecht van 200 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 6 oktober 2015, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Geert Van Haegendoren